
KIRJAD HELLALE

Ain Kaalep

SAATEKS

Eesti kirjandusklassik ja Akadeemia pikaajaline peatoimetaja AIN KAALEP (1926–2020) saatis siin avaldatavad lühikesed kirjad koos omakäeliste joonistustega 1953. aastal oma kasutütrele, sisuliselt tütrele Hella Kornelile (sünd 1941, hiljem Tani). Kaalep oli selleks ajaks selja taha jätnud sõja-aastad soomepoisina ja vangipõlve nõukogude vanglas ning saanud töökoha kasvatajana Tapa lähedases Imastu lastekodus. Ta abikaasa koos tütreaga viibisid veel Tartus ja valmistusid Tappale pereisa juurde kolima, kes parajasti tegi nende saabumiseks ettevalmistusi, nagu ka kirjadest näha. Kokku on Hella Tani valduses säilinud Ain Kaalepi 12 sellist postkaardisuurst läkitust, mille ühel küljel on musta tuši ja värvipliatsitega tehtud joonistus ning teisel küljel kiri. Neid kõiki on võimalik näha Kaalepi 100. sünniaastapäevale pühendatud näitusel Eesti Kirjandusmuuseumis. Siin avaldame neist neli.

AIN KAALEP

04.08.53.

Hellkäpake,

selle pildi peal näed Sa Tapa põialpoisse, kes kõlistavad kurekella lootuses, et Sina seda kuuled ja lõpuks ometi ära tulema hakkad. Nemad on kuulnud, et kui kella kõlistatakse, siis tulevad kõik lapsed klassi, ja arvavad, et see kõlistamine käesoleval juhul niisama aitab.

Muide hakkad Sa käima Tapa Keskkooli V-a klassis. Tunnid on hommikupoolel ja võõrkeeleks on inglise keel. Koolidirektor on üks põmmpükste ja säärikutega mees, kes päris sümpaatse olemisega on, aga õppeala juhataja, kellel on prillid, meeldib mulle siiski rohkem: on niisugune lahke jutuga onu. Kes Sinu klassijuhatajaks saab, seda ma küll ei tea.

Mina lähen praegu Tapale vaatama, kas ma Sinu õpikuid ehk kätte ei saa. Kui saab, siis on hea; kui ei saa, siis hakkam pahan. Kas nad peavad Hellat putukaks või linnuks, et nad arvavad, et temale õpikut vaja ei olegi! Küll ma vaatan! Selle jutu peale, ma arvan, antakse mulle Sinu õpikud kohe kätte.

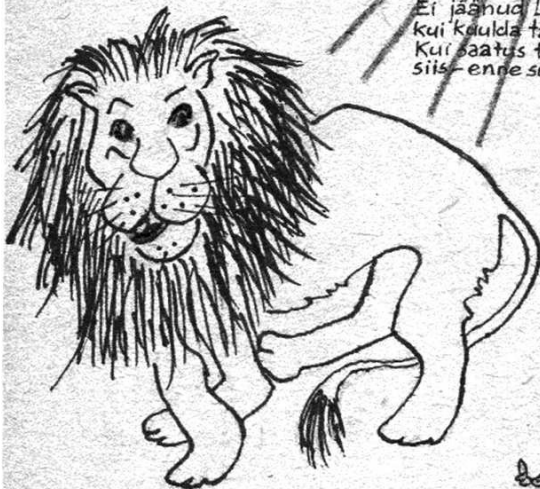
Mina olen juba kaks Sinu kirja kõige illustatsioonidega kätte saanud ja tänan nende eest väga. Ise ma kirjutan praegu Sinule kolmandat enda poolt ja loodan, et Sa kaks eelmist ka oled kätte saanud.

Saadan Sulle viis miljonit tervitust.

Ain.

Kord oli Lõvil nahahaigus mingi-
ta mõrmas, kratsis end ja jooksis ringi,
küll niheles, küll kuigales,
kuid - tee mis tahel - sügeles.
Nii leidis Lõvi lõpuks doktor Hiir,
kes ütles: "Mädale saab pandud piir -
sa leiad selleks haigla kaugel Tartust,
kus paraned, ei maksa tunda kartust!
Ausõnaga ma kinnitan:
see tebi varsti enam sind ei laasta,
vaid väike konks on asjal man -
seal ravi kestab üle seitsme aasta!"

Ei jäsnud Lõvil üle muud,
kui kuulda targa Hiire suud.
Kui saatus teda õnnistab,
siis - enne surma terveks saab.

Moraal:

Kas olel inimlaps või lõvi sa
ja tahel arsti nõu sa kuulata,
peab palju kannatust sul olema.

AIN KAALEP

25.09.53.

Hellkäpake,

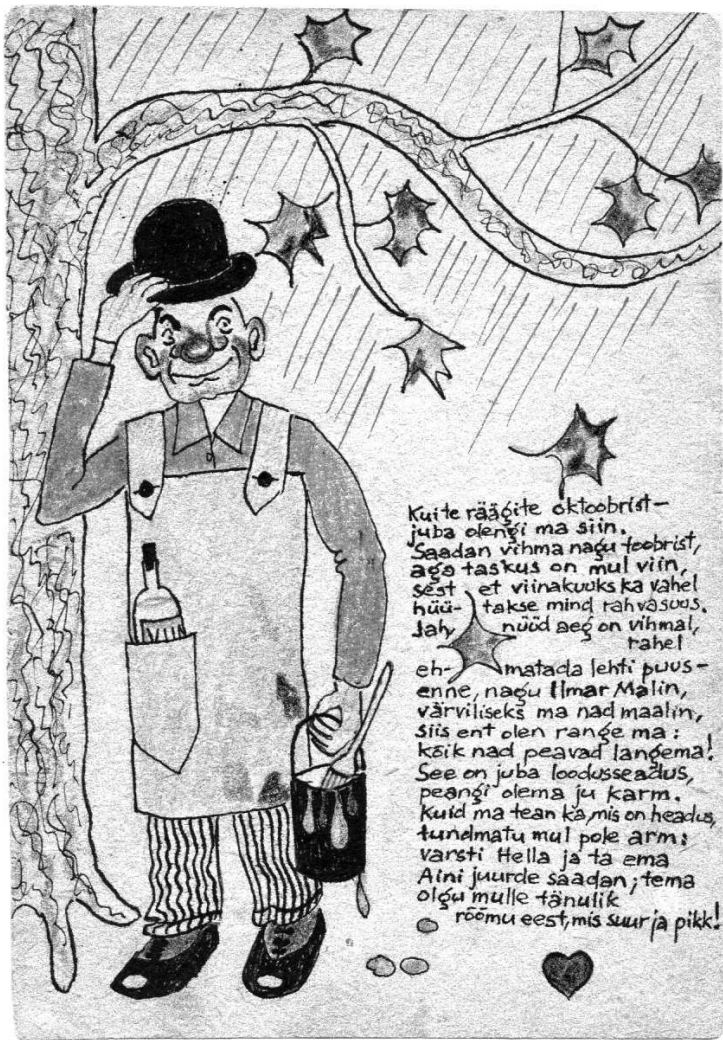
siin Sulle väike valm suure vene valmimestri Krõlovi laadis, keda Sa haiglas lugesid. Kirjutasin selle sel puhul, et Sinu ema rääkis, Sind ei lastavat enne 15. oktoobrit välja. Noh, peaasi muidugi, et Sa ilusti terveks saad; see vähemalt on kindel; aga et nad seal nii kaua venitavad, see on ikka kriitikat vääriv nähtus küll, eks ole?

Praegu on siin vihmane öö; arvatavasti sajab Tartus ka. Sina aga juba magad kindlasti ja näed und. Ei tea, kas ehk Tapast? Huvitav, kuidas Sa seda küll ette kujutad. Tegelikult pole linn ise suurem asi — porine ja tahmane, kõik kohad vedurisuitsu täis. Aga siin maal, kus me elama hakkame, on väga kena, eriti suvel. Ainult sealt Tartu kandist tultes tekitab imestust see, et siin mulda on kole vähe — ega siin auku maa sisse kaevata saagi: lööd labida sisse ja — kõllidi! — kohe on kõva paekivi vastas. Niisugune pinnas on siin.

Aga elama hakkame siin toredasti — piima ja mett saame vähemalt nii palju, kui meil isu on (ega me rohkem ju tahagi!). Ja igal õhtul õpetan mina Sulle vene keelt ja ema inglise keelt. Matemaatikat õpetame Sulle koos. Siinsamas hakkab elama ja töötama onu Metsar, kes võib Sulle ajaloost rääkida palju toredaid lugusid, eriti just Kreekast ja Roomast, mida Sa sel aastal koolis peadki õppima hakkama. Nii et kõik hakkab minema kui lepase reega, peaasi ainult: lasku need tohtrid Sind juba rutem tulema!

Veel rohkem tervisi kui viimane kord!

Ain.

Kuite räägite oktoobrist-
juba olengi ma siin.
Saadan vihma nagu teebriist,
aga taskus on mul viin,
sest et viinakuuks ka vahel
hüü- takse mind rahvasuus,
Jah nüüd aeg on vihmal,
rahel
eh- mataka lahti puus-
enne, nagu Ilmar Malin,
värviliseks ma nad maalin,
siis ent olen range ma :
keik nad peavad langema!
See on juba loodusseadus,
peangi olema ju karm.
Kuid ma tean ka, mis on headus,
tundmatu mul pole arm;
varsti Hella ja ta ema
Aini juurde saadan; tema
olgu mulle tänulik
roõmu eest, mis suur ja pikk!

AIN KAALEP

1. oktoobril 1953. a.

Hellake!

Täna on esimene oktoober! Heasüdamlik oktoobritaat, keda Sa pildil näed, saadab kahe nädala pärast Su haiglast välja. Ja siis tuled koos emaga Tapale. Aega jääb päris vähe seal haiglas olla; mis nüüd enam viga, kui tervis käes: kolmas kompress tehtud, nagu Sa kirjutad, ja ainult seda musta tükatit, mida tohtrid wilkinsoni salviks nimetavad, aetakse Sulle pähe. Kui Sa selle kirjakese kätte saad, on vist küll peaaegu ainult nädal veel. Või kui ongi paar päeva rohkem, siis ikkagi praktiliselt nädal. Minu meelest on see hirmus tore. Hurraa!

See on väga hea, et Sa enam ei kurvasta seal haiglas: ära lasse ka muusikal meelt kurvaks teha. Ja üldse peab õige muusika hoopis meele rõõmsaks tegema, nii et kuulad ära ja pärast on hea olla, tahad tööd teha ja puha.

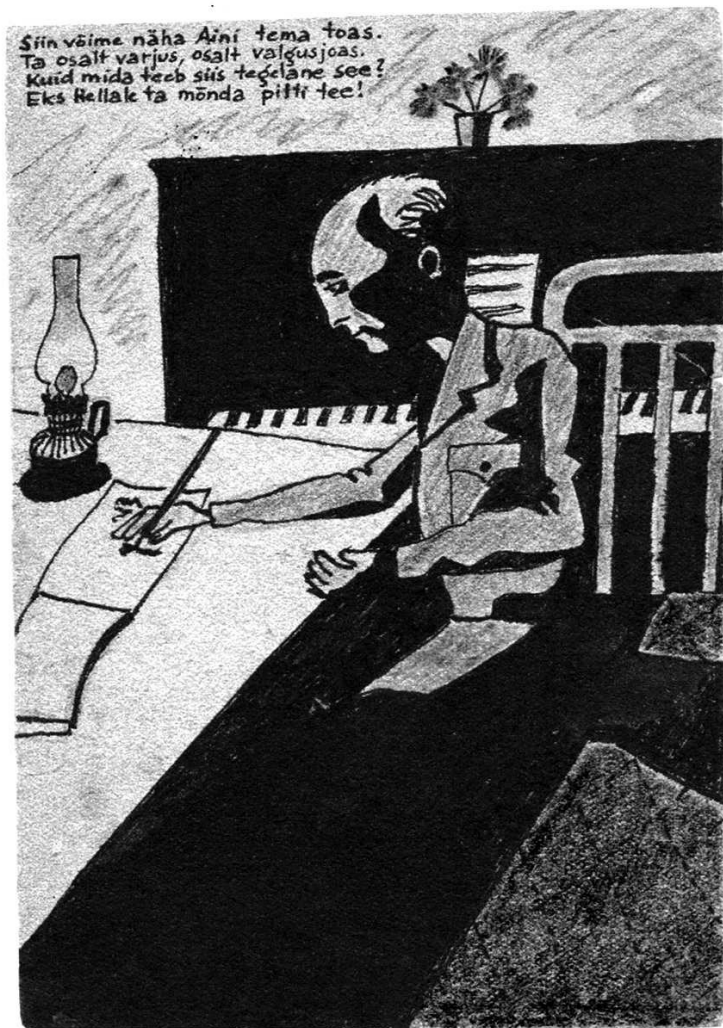
See, et Sa mu pildikesed alles hoiad, on mulle tõsiseks komplimentiks. Peaasi, et nad Sulle meeldivad!

Loodan, et Sul õppimine edeneb ja et Sa Tapa koolis tagajärjekalt suudad teiste õpilastega võistleva asuda. Noh, et Sa viimaste hulka satud, seda pole vist karta. Või mis?

Mina siin suurt muud ei teegi kui ootan teid. Hangin igasuguseid mööbliesemeid — noh, esialgu on meil neid ehk vähevõitu, aga hakkama saame igatahes uhkesti. Ja üldse katsume hakata toredasti elama: kui mõni ühele meist liiga teeb, siis on kaks teist kohe abis, nii et keegi ei julgegi meile liiga teha!

Nägemiseni, Hellkápake!

Ain.

AIN KAALEP

6. okt. 1953. a.

Hellake!

Pildi peal näed Sa mu tuba, aga mitte seda tuba, kus me elama hakkame. Praegu elan ma nimelt selle kõrvaltoas, sest seal elab veel sees üks tädi oma 4-aastase tütreaga. Aga varsti kolivad nad välja ja siis ma saan selle õige meie toa kätte. Ja selles toas, kus ma praegu elan ja mis pildil näha on, hakkab elama hoopis onu Metsar. Aga klaverit võid Sa ka tema toas mängida: ega tema keela.

Ma loodan ikka kangesti, et Sa üle 15. oktoobri enam haiglas pole. Aga kui ravi tõesti 19. oktoobrini kestab, siis lohutame ennast vanasõnaga “on saadud üle kassi, saab üle kassi saba ka”.

Mis kassidesse puutub, siis on nende arv talus vähenenud. Kaks poega on ära kingitud ja alles on ainult valge kirju sabaga emakass ja üks tema poeg. Küll nad võivad alles nurru lasta! Nii kõvasti, et tundub nagu käiks koorelahutaja või võimasin! (Mõlemad on siin talus olemas ja teinekord magamise pealt unise peaga ei saa tõesti aru, mis mürin see käib, ja võib juhtuda, et hüüad koorelahutajale “kõtt!”).

Noh, ütleme jälle до свидания!

Ja viisteist vagunit tervitusi!

Ain.